

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalomban és Ausztriában
 Egy évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.
 Egyes szám ára 8 fil., vidéken 10 fillér.

Szerkeszti **BUDAY ALADÁR.**
 a **PÁZMÁNEUM** nyomda és irodalmi vállalat kiadása
 Budapesten, VIII., Mária-utca 11.

A német birodalom államaiba egész évre 5 kor.
 Európa egyéb államaiba és Amerikába
 egész évre 7 kor.
 Hirdetések alku szerinti árban.

November 30 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap		Nap hossza	C	Hold		Hold- vált.
					kél	nyug.			kél	nyug.	
23 Vasárnap	Kelemen pp.	Máté	10 Oreszt. ap.	Lukács	7	2 3 58	8 59	☾	d. e.	0 50	Ujhold 30-án éjjel 3 ó. 5 p.
24 Hétfő	Ker. János	(XIII. 15-35.)	11 Min. Viktor	(XVI. 26-39.)		3 58	54	☾	0 58	1 30	
25 Kedd	Katalin sz.	A pusztulás	12 Al. János			4 57	51	☾	2 5	1 32	
26 Szerda	Konrád pk.	iszonyatossá- gáról	13 Ar. János	Az ördög		6 57	51	☾	3 9	2 23	
27 Csütörtök	Virgil, Elemér	az utolsó	14 Fülöp ap.	kiüzése.		8 46	48	☾	4 12	2 7	
28 Péntek	Rufusz	napon.	15 Guriás hv.			9 55	46	☾	5 14	3 13	
29 Szombat	Szaturin		16 Máté ap. ev.			11 55	55	☾	6 14	3 50	

Az erdélyi püspök szózata.

Csütörtökön tartotta az erdélyi státus (ahogy ott az autonómiát nevezik) évi rendes gyűlését, melyen iskoláiról s más fontos ügyeiről tanácskozott. Ezt a gyűlést *Mailáth Gusztáv* gróf, erdélyi püspök emlékezetes szóval nyitotta meg, melyet fontos és tanulságos tartalmáért arra valónk kell tartanunk, hogy azt minden katolikus magyar ember elolvassa, megszivelleje és sok-sok dologban mértékadó zsinórnak vegye. Csak a Szentlélek sugallatát, aki vette, az tud szólni ilyen meggyőző okossággal, ahogy itt következik:

D. a J. Kr. ! M. Á. !

A mi összejöveteinken, gyűléseinken rendszeresen csak saját ügyeinkkel szoktunk foglalkozni, saját beléteünkéről s arról tanácskozunk, miképp lehessen a katolikus életet önmagunkban, körülöttünk, intézményeinkben, iskoláinkban minél virágzóbbá tenni önmagunknak és ezen hazának javára.

Az én püspökségemnek immár hatodik évében vagyok (Lelkes éljenzés.) és sohasem emlékszem, hogy valaha akár a nyilvános gyűléseken, akár a szószékről, akár magánbeszélgetésekben az én honfitársaimnak, polgártársaimnak lelkiismereti szabadságát, belső meggyőződését valamivel is sértettem, sőt még érintetem volna is. E tekintetben teljesen nyugodt és tiszta vagyok a jó Isten előtt. (Éljen!) Annyira tisztelen a lelkiismereti szabadságot, annyira becsülöm mások tiszta és őszinte meggyőződését, hogy nem tudnám azt lelkekre venni, hogy abban háborgassam, hogy abban nyugtalanítsam, hogy attól eltántorítsam.

És ha a mai napon mégis foglalkozom azokkal, akik anyaszentegyházunknak szoros kötelékébe nem tartoznak, ezt csak azért teszem, mert a magam részéről minden félreértést szeretnék elhárítani és kiegyenlíteni. A magam részéről semmi akadályát nem akarom látni a békés együttélésnek és együtt-működésnek.

Azt vetették szememre, hogy a Kárpát-egyletnek zászlóját nem akartam közösen felszentelni. Kijelentem, hogy ez azért történt, mivel egyháznak világos tör-

vényei és rendelkezései vannak, amelyek szigorú büntetés alatt tiltják az egyház szolgájának, hogy más felekezeti papokkal közös egyházi funkciót végezzen. Már pedig én minden áldozatra kész vagyok és ha kell szívesen le is mondok, de anyaszentegyházam iránt hűtlen sohasem leszek. (Zajos éljenzés.)

A mi az erdélyi püspöki czimet illeti, egészen őszintén megvallom, hogy ha én legtávolabbról is sejtetem volna, hogy a helyes czimzésnek kérdése olyan féltékenységet, olyan háborúságot okoz protestáns testvéreimnél, én azt a miniszteri rendeletet semmi esetre sem provokáltam volna, annál kevésbbé, mert miniszteri rendelet nélkül is az vagyok, az voltam és az leszek, amivé Krisztusnak helytartója és az apostoli király együttes megegyezése kinevezett és tett, Isten kegyelméből erdélyi püspök. (Lelkes éljenzés.)

Egy vád ellen is kell, nem mondom védekezni, hanem mégis ezt is szeretném tisztázni. Azt mondják, hogy én térítetek és azt mondják, hogy térítetek oly eszközökkel, melyek nem tisztességesek. Hogy én ígérek, hogy én vesztegetek, hogy pénzt adok, mindenféle állásokkal kecségtetem azokat, kik más valláson vannak, hogy hozzánk átjöjjenek.

Mélyen t. státusgyűlés, én becsületesemre mondom, hogy ezt soha nem tettem. (Zajos éljenzés.) Egyetlen egyszer sem tettem, és lépjen elő az, a ki reám ilyent mond és bizonyítsa be, hogy annak, aki előttem feltárta szándékát, hogy a katolikus egyházba akar visszatérni, én ezért valaha valamit ígértem volna; hogy én bár kilátásba helyeztem volna valamit, csak protekciót is. És mégis, azt nem mondom, nap-nap után, előfordulnak esetek és sokszor elszomorodom, midőn olvasom más felekezeti leveleit arról, hogy felajánlják meggyőződésüket egypár forintért.* Nem tehetem, hogy mély sajnálkozás-

* Tapasztalásaimból mondhatom, hogy úgy van, ahogy a méltóságos püspök ur mondja. Ilyen leveleket hozzám is küldenek! Felelek is mindegyikre.

mat ki ne jelentsem e demonstráció fölött, midőn valaki áruba bocsátja legszentebb meggyőződését. Hogy e levelekkel mit tettem, azt fölösleges mondani, elégettem és válaszra sem méltattam. (Zajos helyeslés.) És ha valaki azzal az alternatívával jön: „Katholikus leszek, ha . . . — én azt mondom: Édes fiam, feltételt nem fogadok el, ha valaki meggyőződésből az akar lenni, legyen az föltétlenül, különben maradjon ott, a hol van. (Zajos helyeslés.)

Ha valaki másképp tudja ezt, lépjen elő és bizonyítsa be. (Élénk éljenzés.)

Még csak egyet, mélyen t. státusgyűlés! Ha még úgy állna is a dolog, hogy én téríték — és talán mulasztásnak is tekinthető, ha nem téríték — kijelentem, hogy amióta püspök vagyok, nem emlékszem arra, hogy szándékosan térítettem volna valakit a katolikus hitre. Senkit reá nem beszéltem, se a halálos ágyán, se nyomorúságában. Ha — amidőn ezt tőlem kívánták — meglátogattam is protestáns testvéreimet, ha vigasztaltam, segitettem is őket, sohasem beszéltem rá, hogy katolikusokká legyenek. Hivatkozhatnak példákra és előléphetnének azok, kik segélyben részesültek, de azért most is protestánsok és sohasem lettek katolikusokká. (Éljenzés.)

Hogy visszatérjek az előbbi gondolatomra, ha még állana is, hogy én téríték a katholicizmusra honfitársaimat, nem tisztességtelen eszközökkel, hanem a szó, a szeretet fegyvereivel, hát ebben sem látnék oly nagy veszedelmet. Hogy a katholicizmus édes hazánk fennállását veszélyeztetné, az oly állítás, amely czáfolatra nem szorul. (Ugy van!) Mintha a történelem lapjai nem azt kiáltanák felénk hangosan, hogy ez a magyar nemzet addig volt hatalmasabb kifelé, boldogabb és erőteljesebb befelé, amíg az immár ötszázadon át meg-megújuló testvérharcz annak erejét meg nem osztotta, belső békéjéért föl nem dulta. (Ugy van!)

Igenis, mélyen t. státusgyűlés, fenyegeti veszély ezt a hazát, mindenkit, mindnyájunkat, protestánsokat úgy, mint katolikusokat. De miben áll ez a veszély? Az én meggyőződésem és felfogásom szerint abban, hogy eltávolodtunk a Krisztus tanításától és hitétől. Nem él már a Krisztus szeretete a mi sziveinkben, a Krisztus evangéliumát már csak ajkainkon hordozzuk. És a Krisztus kegyelme nem képes érvényesülni a tulhajtott élvezetvágy és nagyzás által elerőtlenedett tagjainkban.

Ez azon veszély, melynek elhárítására kezet kell fognunk mindnyájunknak, kik Krisztus tanítványainak, követőinek, keresztényeknek valljuk magunkat. E hitközöny és hidegség ellen kell küzdeni mindnyájunknak, tisztelve egymás meggyőződését, személyét, nem gyanúsítván egymás intenczióit, hanem szeretettel és áldozatkészséggel közösen munkálkodva ennek az édes hazának fölvirágoztatásán. (Zajos éljenzés.)

A civillista fölemelése.

A királyi udvartartás költségeinek fődözésére kétmillió korona uj és állandó tételt vett föl a költségvetésbe a pénzügyminiszter. Ilyenformán az eddigi kilenczmillió kétszáz ezer helyett tizenegymillió kétszáz ezer koronával járulnánk az udvartartás költségeihez. Ha a törvényhozás megszavazza. Csakhogy ez a megszavazás — *kétes*.

Mert a képviselőnek is van lelkiismerete. Minél szabadabb a választás, annál erőteljesebb az a lelki-

ismeret. Kétmillió korona uj és állandósított teher gondolkodóba ejti a tisztességes embert. Miután pedig a királyi udvar számára kéri ezt a kétmilliót: először is az a kérdés merül föl a népképviselő lelkiismeretében, hogy *miből?* Azután az a másik kérdés, hogy *minek?* Végre az a harmadik kérdés, hogy nem lehetne-e *másként?*

Az első kérdésnél mindenki azt látja, hogy a húr végképp meg van feszítve. Aki többet sajtol: az már nem az erőt, hanem az erőforrást sajtolja. A tehéntőgy nem ereszt többet. Ha nagyon erőltetik a fejést: vércsöppek jöhetnek, de több tejet nem tud adni a szegény pára.

Amit pedig ad, annak a nemzet háztartásában igen nagy kelendőse van. Sőt nem is elég. Nem elég iskolákra; nem elég kórházakra; nem elég telepítésekre; nem elég a kivándorlás megszüntetésére. A közutak kiépítésére sem elég. A csatorna-hálózat elkészítésére sem elég. A rendszeresen föllépő inség enyhítésére sem elég.

Beszélnék olyan indokolásról, hogy minden megdrágult. Ha így van: akkor a népnek is megdrágul minden. Tehát nehezebben él a nép, mint eddig. Mivel pedig nehezebben él: nem illendő tőle több áldozatot kívánni, mind eddig. Ez az ügy nem marad tüzes vita nélkül. Mondják ugyan azt is, hogy kényes a kérdés. Pedig, ha nem kényes annak, aki szőnyegre hozza, miért legyen kényes annak, aki megvizsgálja. Egyik fél kéri a pénzt, másik fél adja a pénzt. Ha kényes az ügy: azon kell kezdeni, hogy nem kell kérni.

Vitaközben fölmerülnek az ország nagy szükségai minden téren. Könnyű lesz bizonyítani, hogy ezek a szükségek életbevágóbbak, mint az udvartartás szükségai. Mert, egyebet most elhallgatva, harminczötezer elmekóros szerencsétlent nem tudnak közintézetekbe elhelyezni. Ezek az utczákon csavarognak. Kazlak alatt alusznak. Kéregetésből élnek. Vannak köztük dühöngő betegek is, akik veszélyeztetik a közbiztonságot. Ezeket *czölöphöz kötik láncz-czal az utcán*. Miként a kutyát! Csakhogy a kutyának vaczkot csinálnak, ahová behuzódhassék. Ennek a szerencsétlennek még vaczka sincs. Süti a nap, veri az eső, fagyasztja a dér, belepi a sár. Hely nincs a tébolydáknban. Pénz nincs, hogy elegendő intézetet építsünk. Ilyenkor egy kicsit még várhat az udvar.

Melyik udvar? Ezzel fölmerült a második kérdés. Mert a budavári udvartartáshoz az is sok volt, amit eddig adott a nemzet. *Itt* nem költöttek el kilenczmillió koronát. Felerészét sem költötték el ennek az összegnek. A negyedrészt sem költötték el. *Itt* nincs is udvartartás. Ez egy kirándulási hely.

A magyar nemzet annyival járul az udvartartás költségeihez, mint az osztrák állam. Ennek természetes következménye az lenne, hogy Budapesten olyan udvartartás legyen, mint Bécsben. Nemcsak a pénz miatt, hanem az egyenlőség miatt is. Azon okból is tehát, hogy Magyarország és Ausztria egyenrangú államok. Továbbá azon okból, hogy a dinasztának, az udvarnak, a diplomáciának Budapest és hazánk éppen olyan hivatalos otthona legyen, mint Bécs és Ausztria. Jogunk van a magyar közjog szellemében ahhoz — még a 67-es kiegyezés szellemében is jogunk van, hogy az udvartartás kétmerőben egyforma részre osztassék. Mert a magyar királyságnak sem a hatalma, sem a tekintélye, sem a történelméje nem marad az osztrák császárság hatalma, tekintélye és történelméje mögött. Ellenben föltette áll erő-

ben, mert egységes mérhetetlenül fölötté áll hagyományokban, mert nagy multja van.

Ezt a jogunkat nem respektálják. Nemzetünk pénzét Bécsben költik el. Bécs városát gazdagítják a magyar pénzzel. A bécsi iparnak adnak munkát, a bécsi kereskedőtől vásárolnak, Bécsét szepítik palotáikkal, ott építenek udvari muzeumokat, udvari színházakat, császári költségen milliomos monumentumokat. Valamennyi főhercegnek és főhercegasszonynak, mihelyt kilép a serdülő korból, ott van az udvartartása. Valamennyi diplomata, egész hivatalával, ott lakik. A közös kormányok ott vannak elhelyezve. Olyan előnyök ezek, a melyek pénzben kifejezve legalább százmilliót jelentenek a bécsi közforgalomban.

A harmadik kérdésre az a válasz, hogy az udvartartást másként kell rendezni s akkor az eddigi czivillista is bőven elegendő. Nem kisebb fényről van itt szó, hanem józan költségekről.

Polgári gondolkozásu ember hanyatt esik, ha csak futólag is meglátja az udvar szertelen pazarlását. Álljon itt egy pár példa.

Az udvar utiköltségeinek mivoltát még Mária Terézia alatt állapították meg. Ebben a szabályzatban rubrikába van szedve, hogy minő előfogatok illetik meg a kiséretet, mennyi mérföldpénz, hány font széna, szalma, zab a lovakat, hány ló a főudvarmestert, hány a hadsegédet, a vadászt, a lakájok nagy hadát, a szakácsokat és egyéb személyzetet, az ajtónállókat és peczerek, a kocsisokat és lovászokat, a komornyikokat, komornákat, fésülőket, mosónékat, tisztogatókat stb.

Azóta föl találták a vasutat. Ám, az udvari háztartás mitem tud erről a találmányról. Vasuton utazik ugyan az udvar, az ő felsége privát költségén. De a rubrika hatalmasabb az életnél. A rubrikában ablakok vannak. Az ablakokat ki kell tölteni. Ennél fogva kitöltik. Mert a Mária Terézia parancsát teljesíteni kell. Mária Terézia pedig megszabta, hogy Pozsonyig ennyi, Ersekujvárig ennyi, Budáig ennyi a mérföld és kell ennyi kocsi, ennyi ló, az egyiknek hat, a másiknak négy, az alsóbb ranguaknak kettő; a lovaknak ennyi zab; utközben ennyi reggeli, ennyi ebéd, ennyi vacsora.

Ez nem tréfa. Az udvar azzal a költséggel utazik le Budára, amennyit erre a célra Mária Terézia megállapított. A fogatokról, étkezésekről, meghalásokról szóló számlák benyújtatnak az udvari számvevőséghez, itt felülvizsgálják komoly arccal, a pénztárnál pedig kifizetik szabályszerű nyugtákkal.

Az is meg van állapítva a szabályzatban, hogy melyik teremben hány szál viaszgyertyának kell égni. Most valamennyi terem villanyra van berendezve. Azonban az udvartartás gazdasági hivatala ma is kiszolgáltatja azt a néhány mázsa gyertyát. A lakájok pontosan átveszik és eladják. Mikor nem volt világítás: akkor is naponkint kiszolgáltatták a meghatározott gyertyamennyiséget. Persze tizedrészét sem gyujtották meg. Mert hiszen ünnepély nincsen minden nap. Másnap megint kiszolgáltatták, mintha mind elégett volna. A lakájoknak joguk van a megmaradt gyertyát eladni. Ez a fizetésükhöz tartozik.

Igy a borokkal is. Mária Terézia megszabta, hogy ebédek, estélyek alkalmával kit mennyi burgundi, mennyi rajnai, mennyi tokaji, mennyi pezsgő illet meg. Ami ebből elfogy, hát elfogyott. Ami megmarad: az a lakájok tulajdonát képezi. A felbontatlan

palackokat nem veszi vissza a pince. Ez is külön jövedelme a lakájoknak.

Kegyetlen gunynyal írja meg Börne, hogy Katalin czárnét egy felülvizsgálat alkalmával meglepte, hogy az udvar kiadásai között egy kétszáz ezer rubeles tétel szerepel nyers faggyura. Kiváncsi volt, hogy mi célra fordított az udvar ilyen sok faggyut. Kisül, hogy egy szánkázás alkalmával a szél kifujta a czárné ajakát s kenőcsül az orvos faggyut ajánlott. A faggyu-beszerzés annyi kézen ment keresztül, hogy mire a borsónyi kenőcs a czárné öltözőjére került, annak az ára kétszáz ezer rubelre dagadt.

Arról, hogy a mi udvarunknál is lopnának, nincsen semmi adatom. Ezt nem is állítom. De a felhozott példák mutatják a pazarlás szertelenségét és a rendszer irtózatossá kárait. Csökkenteni kell tehát a pazarlást és át kell alakítani a rendszert. Akkor aztán nem lesz szükség a nép filléreireihez fordulni, mert a meglevő czivillista is elegendő lesz az udvar fényének fenntartásához.

Összegezve a felhozott érveket: a nemzet nem szavazhatja meg a czivillista fölemelését először azért, mivel nincs arra pénze; másodsor azért, mivel nem itt költi el az udvar a nemzet pénzét; harmadsor azért, mivel a tékozló rendszer megszüntetésével az udvartartást az eddigi jövedelmekkel is teljes fényében lehet fenntartani. **B. M.**

Sziveskedjék naptárainkra megrendeléseket gyűjteni!

Az enyhülés dalaiból.

I.

A boldogság sugára hogyha tán
Felém is biztatólag integet,
Föl nem derít, mivel már rég tudom,
A nagy világ nem érdemel hitet.

A nap mosolygva hogyha fölragyog
Már hinni többé nem tudok neki,
Mert hányszor nem borítottak be már
Derű után a búnak fellegi.

Szemembe, hogyha drágakő gyanánt
Vidám örömmek könyűje ragyog,
Letörlöm én azt, mivel tudom, hogy én
Boldogtalan és elhagyott vagyok.

Csak akkor engedem ragyogni, ha
Letünni látom este a napot,
Mivel ilyenkor arra gondolok,
Hogy nemsokára én is meghalok . . .

S feltámadok . . . miként a napkirály,
A harsona az Úr elé ha hív,
S imádom azt, kinek tulajdona
A nyelv, az ész, a lélek és a szív!

Stimicz József.

Intés.

Mindazon t. olvasóinknak, kik a folyó évi előfizetési díjakkal máig hátralékban maradtak, e héten barátságos kérelmet küldtünk, hogy hátralékjukat most már postafordultával küldjék meg, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Még a lap hasábjain is megismételjük ezt a kérésünket és reméljük, hogy foganatosítják is azt a t. olvasók; hiszen ihol szent Katalin napja, pár hét múlva új év leszen, amikor már új évfolyamra kellene előfizetni és ők még mindig a régre is adósak!

Tisztelettel

a kiadóhivatal.

POLITIKAI VILÁG.

Íródeák dala a mult hétről.

Beköszöntött a kemény tél,
Jég, fagy, hideg, sivitó szél . . .
Az emberek arca komor:
Kezdődik a szükség, nyomor.

Boldogok, kik meleg Háznak
Padsorai közt vitáznak —
És a Ház most nagyon vitás:
Nyakunkon az indemnitás.

S hogy jön a tél, Európát
Uj forrongás száguldja át:
Hol a belga királyt ölik,
Hol a cseheket püffölik.

A szerb kormány lemondott már
S hogy ez nálunk nincs így — nagy kár!
Majd meg Magyarország ellen
Jönnek a tótok vagy — ezren!

De a külfölddel mi gondunk?
Elég nekünk, a mi bajunk!
Ehezik a szegény ember,
Mert a kormányunk — sokat mer.

De várjuk be szépen a télt,
Szele tán elfujja a Széll-t.
Jönnek tán új miniszterek
S *talán* leszünk függetlenek.

Krónika a hétről.

Popovics István összeférhetlensége.

Bejelentés érkezett a képviselőház elnökéhez, hogy Popovics István horvát tartományi és magyar országgyűlési képviselő olyan lapot szerkeszt — a szerb nyelvű „Niva“ czimű gazdasági ujságot — melyet a földmívelésügyi miniszter nagy összeggel támogat. A bejelentés következtében a képviselőház pénteken megalakította az ítélkező bizottságot, mely az ügyet megvizsgálja. Popovics a bizottság előtt igazolta, hogy ő annak a lapnak szerkesztéséért nem a kormánytól, hanem a Franklin-társulattól kap évi 2400 korona fizetést. Erre a bizottság kimondotta, hogy ama lapnak szerkesztése nem összeférhetetlen a képviselői állással.

Más összeférhetetlen képviselők.

Kitudódott, hogy Szentiványi Árpád szabadelvű képviselő közbenjárt most egy éve, hogy Darányi miniszter megvegye a Csorbai tavat és a hozzávaló birtoktestet. Továbbá, hogy Györffy Gyula szintén szabadelvű képviselő közbenjárt a kereskedelmi miniszternél, hogy fonógépeket vásároljon. A bejelentéseket legközelebb fogja tárgyalni az állandó összeférhetlenségi bizottság. Hja! a gseftelésről nem tudnak leszokni képviselőink olyan hamar, mikor harmincz évig szabad volt a vásár és az ügynökös-ködés.

Népgyűlés az önálló vámterületért.

Vasárnap délután az ungvári ipartestület népgyűlést rendezett az önálló vámterület érdekében. A népes gyűlésen több mint 6000 ember vett részt. A népgyűlés azt határozta, hogy feliratot intéz a képviselőházhoz, melyben kifejti, hogy az önálló vámterületet külön gazdasági berendezéssel szükségesnek tartja. Hiszen nincs is az országban törvényhatóság, mely ne így gondolkoznék. Csak az a baj, hogy a kormány a politika kérdéseiben fityinget se ad a társadalom véleményeire vagy óhajaira!

Szabadelvű reformpárt.

Efféléről álmodoznak egy idő óta némelyek, akik Bánffy báróban „tisztelik“ politikai „ideáljait.“ És hircsztelik eszményöket, amint következik:

„Bánffy báró visszatér az aktív politikához. Bánffy legközelebb lemond a főudvarmesteri állásról és mandátumot vállal. Egyik régi ragaszkodó híve lemond és helyet csinál neki. Bánffy nem megy be a kormányba, hanem új ellenzéki pártot alapít, melynek neve szabadelvű reformpárt lesz. Az új párt programjában benne lesz a nemzetiségek visszaszorítása, az állam kiépítése nemzeti alapon és a párt céljainak előmozdítására napilapot is fog indítani. Az új párt magvát a régi szabadelvű párt őszintebb emberei alkotnák, akik természetesen kiválnak a Széll zagyva, legnagyobb részében reakziós pártjából, melynek ma csak a neve van meg, a lényege Széll alatt már egészen a reakció tengerébe hült. Az új párt első sorban a fővárosi, azután a vidéki városi kerületekre pályázik, mert azt hiszi s így hiszszük mi is, hogy programja ezek ügyének felel meg első sorban. Ez a szenzációs politikai esemény különben beavatottabb körökben nem lesz meglepetés az agráriusoknak és Széllnek is régi vágya, hogy Bánffy és Tisza megmaradt híveit kiugraszszák a kormánypártból s ezek kiválni akaró szándéka is régi. Bánffy Dezső megjelenése az aktív politika küzdőterén mindenesetre tisztázni fogja a helyzetet s közelebb fogja vinni az igazi parlamentáris országokhoz, melyekben a megbukott politikus az ellenzéken küzd a maga igazáért s a politikai hatalom ujra elnyeréséért.“

A horvát kormányzat.

A horvát országgyűlést november 27-ikére négyhetes ülésnapra hívták egybe, mely tárgyalni fogja az indemnitást és a horvát-magyar pénzügyi egyezményről szóló törvény meghosszabítását. Valószínű, hogy szóba hozzák az ugynevezett szerbadót is, vagyis azt a kárpótlást, melyet a zágrábi zavargások miatt a horvát lakosság tartozik fizetni a szerbeknek. Itt említjük meg, hogy Zágrábban a statáriumot e héten szüntette meg a bán.

A felpanaszolt klerikális kormányzat.

T. i. Bánffyék hányják szemére a mai kormány-
nak, hogy a klerikalizmus felé, néven szólítva, a
katholikusok felé hajaz. Im, itt mutatja példa azt a
hajazást:

A decsi uradalom, mely a bécsi Theresianum
nevelőintézet fentartására van kijelölve, eddig ren-
desen hozzájárult a hitfelekezeti iskolai adófizetés-
hez. Most gondolt egyet az uradalom és az adózást
megtagadta. A község a miniszteriumhoz fordult;
Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter
ur pedig sietett a jó alkalmat fölhasználni: eltagadni
a katolikus birtokok igazságos jogi természetét;
azt mondotta tehát: *az uradalom egy jogi személy*
tehát nem élő ember, ergo templomba nem jár,
semmiféle hitfelekezethez nem tartozik, tehát a hit-
felekezeti iskolára ne is adózzék! — Mi ugy tudjuk,
hogy az a decsi uradalom tulajdonképp a báttaszéki
apátságához tartozik és csak átengedve lett a bécsi
Theresianum fentartására. Így tehát a miniszter egy
katholikus apátság uradalmával tagadtatta meg a
katholikus iskolát!

A cigánykérdés rendezése.

Mint értesülünk, Széll Kálmán mint belügy-
miniszter a kóbor cigányok letelepítése tárgyában
e hó 21-ére értekezletet hívott egybe, amely elé
terjesztendő főbb pontozatok a következők: 1. Milyen
törvényes eszközökkel lehetne a vándorcigányok
kóborlását megakadályozni? 2. Telepítés esetén mi
módon lehetne az végrehajtandó? 3. Mily eszközök-
kel lennének a mai telepített cigányok telepítési
helyükön tarthatók? 4. Mily módon lenne a telepített
cigányok megélhetése biztosítandó? 5. A fiatal nem-
zedék miképp lenne a kóborlástól elszoktatható és
hogyan nevelendő? 6. Mily módon lehetne elérni azt,
hogy a telepített cigányok, ha illetőségi helyüket
elhagynák, felismertessenek, hogy feltalálás esetén
illetőségi helyükre visszakisérhetők legyenek? 7. Ki-
nek, illetve mely hatóságnak a közvetlen ellenőrzésére
lennének a telepített cigányok bizandók és ezen
ellenőrzés miképpen volna végrehajtandó?

*

A helyzet.

Bizonytalanabb, mint valaha volt.

Széll Kálmán és Fejérváry, meg Fejérváry és
Apponyi között a katonai javaslatok miatt az elhide-
gülés folyton érezhetőbb lesz. Széll vasárnap Bécs-
ben volt fenn és kihallgatásra jelentkezett a király-
nál, de a király nem fogadta őt, mert betegeskedik.
Pedig Koerber osztrák kormányelnökkel néha napjában
kétszer is konferál. A kiegyezési és katonai kér-
dések dolgában mindenben Koerber előterjesztéseit
fogadta el ő felsége és így Széll Kálmán teljesen
hátra szorult. — Utódját azonban még nem szemel-
ték ki, addig a polczon kénytelen maradni.

Csongrád bünhödése.

A kerület választói jogának megsemmisítése
nagy izgatottságot keltett Csongrádon, mert erre
éppen nem voltak elkészülve. A falakon falragaszok
hirdetik a lesújtó ítéletet. Csongrád különben rászok-
gált a büntetésre — *politikai ingatagsága miatt*. Ime
az ő választottjainak sorrendje az 1867-iki kiegye-
zés óta:

Ordódy Pál *miniszter* ;
Csatáry Zsigmond *antiszemita, ellenzéki* ;

Szivák Imre *ultraliberális, kormánypárti* ;
Hock János *nemzeti párti, ellenzéki* ;
Gajári Ödön *merkantilis, kormánypárti* ;
Dienes Márton *függetlenségi, ellenzéki* ;
Baross János *agrár, kormánypárti*.

Hét választáson hét más-más meggyőződésű fér-
fiut választott Csongrád. És minő változékonyság.
Gajarit például egyhangulag választották meg Kossuth
Ferencz ellen és rögtön utána győz egy egészen
ismeretlen nevű ifju a függetlenségi lobogóval. De
egy év múlva megint nincs Csongrádon közjogi
ellenzék. Mert nincs is ott nyoma se a meggyőző-
désnek. A büntetést tehát megérdemelték. Végtere is,
a választás nem laczikonyha. Hanem a hazaszeret-
nek bucsujáró helye.

Van Csongrádnak ma egyéb baja is. A plébá-
nosuk, Hegyi Antal, ott hagyta őket és kivándorolt
Amerikába. Hegyi volt t. i. az utolsó választáson a
függetlenségi jelöltje és éppen azért, mert ő is
etettet, itatott, vesztegetett, azért kellett Csongrád
választó jogát megsemmisíteni.

1906-ig Csongrád nem választ. Megalázott hírét
addigra a fenyték sulya alatt levezekelhetné!

A Tisza-bank felszámol.

Fel biz a', felszámol, no de nem számol fel
többé, csak most az egyszer, november 29-ikén! —
Arra napra van ugyanis egybehiva az a rendkívüli
közgyűlés, melynek napirendjét a felszámolás képezze.
A felosztatást azzal indokolják, hogy a *banküzlet*
teljesen szünetel, a *befektetések pedig sohasem fognak*
megettérülni, mert az ipari vállalkozásuk mind mocsárba
fult. Hát megesett az ilyesmi más bankon is. Nem
is a „Magyar Iparbank“ gyászos vége érdekel
minket annyira, mint más két dolog.

Az egyik az, hogy a *magyar állampénztár pénz-
készletéből* másfél millió volt abban a bankban es az
odaveszett. Ezért Lukács László pénzügyminisztert
felelősségre kell vonni a képviselőházban. Az állam
pénzével körültekintőbben kellett volna bánnia.

A másik érdekes dolog az, hogy ebben a bank-
ban a legfőbb szerepet gróf Tisza István vitte, a
Tisza Kálmán fia. Ő vonta bele az állam pénzét is.
Tessék ellene a vagyoni felelősséget kimondani! A
geszti khán örökhagyott vagyona elveszhet ugy,
ahogy gyűlt — ismeretes közmondás szerint — de
már az adózó nép vérével kipréselt fillérek nem arra
a sorsra valók. Ha elvesztegette a kis gróf, hát térítse
is meg!

Ki lesz az illavai képviselő.

Kubinyi György elhalálásával megüresedett
kerületben már megindultak a jelölések. A választás
december első hetében lesz. A megbízó levélért
ketten szállnak sikra: báró Kaas Ivor, az elsőrangú
lutheránus ujságíró, kit a néppárt támogat egész
erejével, és Sipeky Sándor földbirtokos, kit a szabad-
elvűek jelöltek. Wickenburg Márk gróf kereskedelmi
államtitkár nem fogadta el a fölajánlott mandátumot,
mert egyhangú megválasztását nem biztosíthatták.
No jobb is. Nem igen tartjuk a gróf urat a mandá-
tumra érdemesnek, amióta a szövetkezetek ellen —
a népnek e legjobb védőbástyái ellen — oly kimé-
letlen tamadást engedett meg Sopronban, a Sándor
Pál szatócsainak országos sokadalmán, ahol az uzsorát
védelmezték. Hanem azon fölötte csodálkozunk, hogy
katholikus jelölt nem akadt a néppárt kebeléből!
Még csak az van hátra, hogy a házi zsidajuk is be-
jusson a Házba.

Paktum, újabb paktum.

A mit már régóta jeleztünk, most az egész politikai tömeg beszéli: *Széll Kálmán az udvar egyes kivánságára paktumot készül kötni a néppárttal*, ha bizonyos ellenszolgálmányokat hajlandó elvállalni az egyházpolitikai törvények revíziója fejében. Bár mink óhajtjuk legjobban az áldatlan egyházpolitikai törvények revízióját, mégsem bizunk e paktumban, melynek következménye nem olyan revízió lesz, hogy a katolikus anyaszentegyház szentségei államilag is abba a hatályba helyeztetnek vissza, mely azokat megilleti, hanem amolyan liberális revízió.

Hogy a kormánypárt előbb-utóbb fuzionálni fog a néppárttal, azt biztosan tudjuk. De abból a kereszténységnek lesz legkisebb haszna. Mindössze az történik, hogy a mai néppárt vezető elemeinek a hiúságát czimekkel, rangemeléssel, javadalmakkal kielégítik, a Széll Kálmán liberális tábora pedig még „egységesebb” lesz, mint volt eddig. A keresztény magyarság csupán egy csalódással lesz megint gazdagabb. — megjegyezzük, hogy e paktálás hírért most még hevesen czáfolja az Alkotmány is, meg a Budapesti Tudósító is; de hát mit nem czáfol hevesen az A—ny is, meg a B. T. is, ha megparancsolják nekik? Az utolsó szó e dologban még sem czáfolat lesz, hanem a mi régi hirünk beigazolódása. Akkor pedig a katolikus magyarok egy darabig megint ujaikon keresztül nézhetik a világot!

Az agrár-szocializmus terjedése.

Az agrár-szocialisták veszedelmes mozgolódásáról érkezik rossz hír Hódmező-Vásárhelyről. Itt a hirhedt Várkonyi István elnöklete alatt népes gyűlést tartottak vasárnap, de olyan titkosat, hogy oda még az ujságírókat sem bocsájtották be. Tizenhét fajmagyar község volt ott képviselve. A gyűlésről csak az szivárgott ki, hogy a hivatalosan oda küldött rendőrkapitány nagyon lanyhán gyakorolta az ellenőrzést, mikor a „szónokok” az osztálygyűlöletet szították és a módos gazdákat a haza megnyuzóinak titulálták. Csak a nép aztán óvakodjék e hamis prófétáktól. Hiszen tudhatnák már, hogy az ilyen mozgalmak hasznára szoktak válni a lelketlen bujtogatók zsebének, de sohasem a népnek. Ők csalódással és verejték árán kapargatott 10—20 koronákkal fizetik meg aztán, hogy hittek a ravasz kolompásoknak!

Odahagyott mandátum.

Soltész Nagy Kálmán miskolci képviselő lemondott a képviselőségről, miután Miskolczon megállapodott a polgárság abban, hogy őt egyhangulag megválasztja a város polgármesterévé. Lesznek tehát ismét választások bőven az országban. De legbővebben akkor lennének, ha Széll megteszi, amivel fenyegetőzik, hogy t. i. felosztatja a t. Házát, ha neki a kormányzatban nehézségeket támaszt. Ez a fenyegetés egyelőre csak mumus akar lenni; csak aztán, aki legnagyobbat ijed tőle, az ne — Széll Kálmán legyen!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A minapi számban bemutatott új országgház bizonyára nemsokára új miniszterelnököt is fog látni. Legalább minden jel erre mutat. A kormány egyik bakot a másik után lövi. Ilyet cselekedett a pénteki ülésen is, amikor benyújtotta a civillista fölemelésre vonatkozó törvényjavaslatot, melyről már eddig is

sok szó esett. Altalános az ellenszenv a civillista fölemelése ellen, most, mikor az egész ország és az egész világ kereskedelme a nyomorral küzd. A kormány ahelyett, hogy enyhítené a javaslatot, még tetézi a bajt azzal, hogy a két millióval felemelt összeget nemesak jövőre, hanem visszamenőleg az 1902-ik évre is megköveteli.

A kellemetlen javaslatot egyelőre a pénzügyi bizottsághoz utasították.

Utána beterjesztették a mentelmi bizottság jelentését Nessi honvédtartalékos tiszt képviselő becsületbeli ügyében, melyet csütörkön fognak tárgyalni.

Most következett két fontos ügy: tápéi és csongrádi kerületek választói jogának eldöntése. Ehhez 207 képviselő jelenléte szükséges. Még többen is voltak együtt.

Tápé felől egyszerű szavazással és szótöbbséggel úgy döntött a képviselőház: hogy a tápéi kerületet választói jogától nem fosztotta meg. Ott tehát legközelebb meg kell ejteni az új választást.

Hanem Csongrád felől névszerinti szavazással úgy döntöttek, hogy igenis meg kell fosztani azt a kerületet a képviselő küldés jogától a jelen országgyűlés tartamára. Így szavaztak 221-en: a felfüggesztést csak 46-an elleneztek, mindnyájan kormánypártiak. Ezt a határozatot 60 napon keresztül kell Csongrád városában falragaszokon hirdetni.

Ez az első eset, hogy a magyar országgyűlésen egyik kerület nem lesz képviselve. És ezt a szégyent egy kormánypárti képviselő vesztegetései, etetései és itatásai hozták a magyar nemzetre! A csongrádiak most négy évig tűrhetik a politikai megvetést. De talán azalatt rájutnak arra a tanúságra, hogy nekik csak katolikus és a politikában is katolikus jelölttel szabadna szóba állaniok.

Szombaton, 1902. november 15-én.

A milyen zsufolt házban pattogott tegnap a szenvedély; olyan üres padok között folytatódott ma az indemnitás tárgyalása. Barta Ferenczé volt az első szó, aki nem hisz a Széll-féle rendszerváltozásban, mert minden közállásban a régi rendszer oszlopos hiveit meghagyva látja. Széll már csak azért sem tud csinálni rendszerváltozást, mert nem lesz rá ideje. Sokkal hamarébb eljártszotta Bécs kegyét, mintsem itthon valami jót megindíthatott volna.

Rátkay László költői lendülettel beszélt sokat. Kivált a ránk káros olasz és szerb kereskedelmi szerződések megújítása ellen tiltakozik és felszólítja a miniszterelnököt meg a földmivelésügyi minisztert, hogy tartsák meg szavukat, melyet ezen szerződések megszüntetésére adtak. A közös vámterületről azt mondja, hogy nem kell az senkinek, csak csupán a kormánynak meg a néppártnak. Az összes törvényhatóságok az önálló vámterületért szállnak sikra. — További szavai a horvátok magatartását itéli el és hibáztatja a bánt, hogy a magyar érdekeket nem védi meg, hanem eltűri a horvátok hazafiatlan fészkelődését. E miatt vád éri a horvát minisztert is, Cseh Ervin bárót.

A civillista fölemelését is ellenzi; a Habsburgok nem tudják megérteni, hogy mi a magyar korona. A nemzet akaratóból birja a király a magyar koronát és nem Isten kegyelméből! *Molnár Jenő* közbe szól: Kérjenek pénzt is Isten kegyelméből. Rátkay László a katonai javaslatokról szólva azt bizonyítja, hogy a közös hadsereg nem gyökerezik a törvényben; csak a védelem közössége van benne a törvényben,

de hogy ez a közösség hogyan valósul meg, az nincs benne. A közös hadsereg fenyeget mindent, a mi drága és becses nemzetünknek; ennek a hadseregnek nem szavaz meg egyetlen ujonczot, egyetlen garast sem. Szeretné, ha a mai ülésen jelen volna Fejérváry báró; megkérdezné tőle, hogy ismeri-e a méhek természetrajzát? A méhek nagyon érdekes állatok és igen dinasztikus érzelműek. Tudja-e Fejérváry, hogy mik a herék? A méhek között valóságos belső titkos tanácsosok és miniszterek, ezek kísérik a monarchiát a kirándulásokon, a zsurokon. De ez az állapot csak addig tart míg méz van. A miniszter azt mondja, hogy az új katonai javaslatok költségeit a pénztári készletből fedezik; ez a pénztári készlet a méz. De a mint a méz elfogyott: a méhek a heréket megölik, és a kaptár elé kiszórják, mint a szemetet. Azt mondják, hogy Oroszország szibériai határán van egy oszlop, amely előtt minden száműzöttnek meg kell hajolnia és el kell suttognia e pár szót „A csár nagy és hatalmas.”, Ilyen oszlopunk nekünk is van; eddig a határon volt s a miniszterek ott hajlongtak és suttogtak előtte; most azonban ide akarja hozni a kormány ezt az oszlopot az ország-házába; a függetlenségi párt azonban, amelynek tagjait, mint férfiakat küldtek az országházába, nem hajol meg ez oszlop előtt soha. Élt ez a nemzet már akkor is, amikor még nem voltak Habsburgok s élni fog még akkor is, amikor már nem lesznek Habsburgok.

Rátkay után azonnal felállott a horvát miniszter, hogy az ellene is hangoztatott vádakát visszautasítsa. Horvátország irányadó körei Magyarországhoz hűek és ragaszkodók. Ugyanezt jelentette ki Pejachevich Tivadar az összes horvát képviselők nevében.

Az indemnitáshoz még Csávolyszky Lajos szólott, aki azt mondta, hogy a kormány az ő paktumában félrevezette a függetlenségi pártot, de ez csak egyszer történhetett meg.

Hétfőn, 1092. november 17-én.

Kovacevics István volt főispán, most horvát képviselő szólalt föl és élesen elítélte a függetlenségi képviselők azt a két nagy hibáját, melyből kigyógyulni nem tudnak: folyton vádolgatják a horvátokat és folyton tiszteletlenkednek a királylyal szemben. Egyik sem alkalmas a jó viszonyok ápolására és a kedélyek megnyugtatóására. A horvát nemzet törhetetlen hűséggel viseltetik a Habsburgok iránt, mert látják, hogy alattuk szabadultak meg a koldusbottól.

Veress József azért nem szavazza meg a kormányt az indemnitást, mert alkudozásokba bocsátkozott a nemzetiségekkel, de nem istápolja a népet, kivált a néptanítókat. Sajnos, hogy a tiszteletes ur nem mulasztotta el a katolikusokat közben egypár-szor megvádolni.

Még jobban megcselekedte ezt Benedek János fiatal ur, aki még Szondy Györgyről és Zrinyi Miklósról is azt erősítette, hogy azok protestánsok voltak. Simán kinevették érte.

Bujanovich Gyula az agráriusok szabadelvűségét bizonyítgatta. Kár. Mihelyt el kell hinnünk, hogy a gróf Károlyi Sándor agrár elvbarátai *liberalisok*, mindjárt azt is tudjuk, hogy *nem barátai a magyar népnek!*

Ülés végén Visontai Soma interpellálta meg a miniszterelnököt a leánykereskedés miatt, melyet —

ugy látszik — szabadon üzhetnek Magyarországhoz. A miniszterelnök erre nyomban kielégítő választ adott.

Kedden, 1902. november 18-án.

Bakó József folytatta az indemnitás vitáját, fejtegetve az ország bajos állapotait. Kárhóztatta, hogy a kormány egy szubvencionált zsidó társaságnak adta bérbe a balatoni halászatot és ezzel tönkre tesz ezerszámra menő keresztény halászcsaládot.

Tomasich Miklós horváth képviselő szólalt föl utána és az egész Házra kellemes hazafias beszédet monzott. Ők — ugymond — őszintén ragaszkodnak a magyar államhoz, mert tudják, hogy csak a magyarok szárnyai alatt boldogulhatnak ők is. Az egész horvát nép Budapestet tekinti központjának, melyből éltető elemeit kapja. Őket a magyar állam nem tartja el, ellenkezőleg ők még a tisztán Magyarország javára eső terhek viselésében is részt vesznek. Nem szabad a horvátoknak folyton Jellasics dolgát szemükre hányni. Jellasics nem a horvát nemzetet vezette 48-ban a magyarok ellen, hanem az osztrák zsoldosokat, akiket Horvátföldön is toborozhatott. Ez a bűn az osztrák kamarilla lelkét terheli.

Ezt a beszédet zajos helyesléssel kísérte az egész Ház, csak a néppárt menekült ki előle a folyosókra. A Kossuth-párt meghallgatta, meg is éljenezte, de azért — fogadjunk! — holnap elmondja ugyanazokat vádakát.

Molnár Ákos és Babó Mihály támadták még a miniszterelnököt hevesen.

Szerdán, 1902. november 19-én.

Folytatódott a vita. Pedig úgy beszéltek, hogy már-már elég.

Szell Kálmán miniszterelnök beszélt három óra hosszáig. Ezzel azt akarta kijelenteni, hogy ő a hosszú beszédek nem tartja obstrukciónak, ime ő maga is kibeszél egy egész ülést!

Fontos kilelentéseket, megnyugtató magyarázatokat vártak tőle, de nem adta meg, nem elégitette ki a várakozásokat. A nagy kérdések elől egyszerűen kitért. Nem szólt a kiegyezésről, sem a katonai javaslatokról, sem az ország ezer más veszélyeztetett érdekéről. Csupán személyét védte meg és az apróbb politikai támadásokat próbálta enyhíteni. Mik ebből a nagy közönséget érdekli azok a következők;

A költségvetési vita egyszerűsítését a házszebályok módosítása által óhajtja keresztül vinni.

A nemzetiségek közül nem üldözi egyiket se, csak szigorúan óvni akarja az állam békéjét benn és tekintélyét künn.

A szociális törvényeket hamarosan be fogja terjeszteni.

Az olasz borvám-klauzula nem fog már belesikerülni az új szerződésbe, de hogy mikor jár le a hatálya, arra határozott időt nem tud még mondani.

Ezek voltak fontosabb mondásai, melyekkel egyelőre be kell érnünk, mert a miniszterelnök megígérte, hogy a többi tárgyakról nemsokára hosszabban kíván nyilatkozni.

Katona vita a Házban.

Csütörtökön megszakították az indemnitás vitáját és Nessi Pál képviselő mentelmi jogát tárgyalták, melyet t. i. megsértett az I. honvédkerületi parancsnokság, midőn becsületbiróság elé idézte Nessit azért, mert ő Kolozsváron a Mátyás király szobrának le-

leplezésekor a Gotterhalte ellenében a Szózatot énekelte. A mentelmi bizottság többsége úgy nyilatkozott, hogy ez az idézés nem sérti a képviselő mentelmi jogát, de mert a kisebbség külön véleményt jelentett be, a dolgot tárgyalni kellett a képviselőház nyílt ülésében.

A vita sorát Maróthy László azzal ujitotta meg, hogy a többség véleményét ajánlotta elfogadásra a Háznak, mivel Nessit ez ügyben fogságra úgy sem ítélték. „Kár, hogy föl nem akasztják, amért a Szózatot merete énekelni!” kiáltják izgatottan a függetlenségiek.

Az ő padjaikból állott föl azután Olay Lajos, ki bizonyítani akarta, hogy igenis sőtés a képviselőre, ha őt egy nóta eléneklése miatt becsületbiróság elé állítják, ahol esetleg meg is foszthatják tisztí rangjától és közlegényné degradálhatják. Ilyen körülmények között megfélelemledik a képviselő az ő törvényhozói tisztének gyakorlásában.

Fejérváry miniszter az ő szokott nyers durvaságában itt közbekiáltott: „Becsülje meg magát, aki tiszt akar lenni!” Erre a gorombaságra az egész Ház felzudult és zajosan követelte a miniszter rendretasítását, majd pedig azzal fenyegetődöztek, hogy ők is ilyen hangon fognak beszélni, sőt még különbekeket fognak mondani.

A nagynehezen helyreállított csöndben aztán Olay a kisebbség véleményét ajánlotta elfogadásra a Háznak.

Kossuth Ferencz pártolja Olay indítványát, mert nálunk nincs más bástyája az alkotmánynak; mint a parlament, minthogy idegen a királyunk és idegen a hadsereg. Végre már egyszer érvényt kell szerezni annak az elvnek, hogy azt a Gotterhalte kezdetű hóhérhymnust hagyják feledésbe mulni Magyarországon és a helyett a magyar királyt magyar földön a magyar hymnus-szal fogadják.

Plósz Sándor igazságügyi miniszter azt gondolja, hogy ez a Nessi-ügy nem megsértése a mentelmi jognak. Persze a képviselők közül többen zajosan ellentmondanak neki.

Röppentyük Bálint gazdánk fejéből.

— Az osztrákok megint spionkodnak, mint mindig. Megtiltották több magyar vidéknek, hogy sertéseiket a határon kivigyék. És éberül őrködnek, nehogy valahogy magyar sertést vigyenek ki. De ha magyar lányokat visznek bűnszerző gazemberek, azokat szivesen átengedik Ausztriába, meg azon túl is.

— Egy horvát képviselő a Házban a múlt héten kifejtette, hogy milyen nagy testvérszeretettel és készséggel hajlandók ők támogatni a — magyar *kormányt*. Liptóban meg a tótok gyűlésükön halált esküdtek a magyar *nemzet* fejére. Szépen vagyunk!

— Csak a beregmegyei szegény ruthéneket nem veszi észre senki. Több, mint negyven község lakói munka nélkül vannak éheznek, fáznak, nyomorognak; a kormány nem tud rajtuk segíteni, de azért emelni kell — az adót, meg a czivillistát.

Csak keresztény intézményeket, katolikus egyesületeket, keresztény szövetkezeteket alakítsatok magatoknak és fiaitoknak! Minden jellegtelen kör, egyetlen, szövetkezet a felekezetenélküliség kárhozatos melegágya a drága hazában!

UJDONSÁGOK.

A király állapota. Öreg felségünket reuma bántja, mely időnkint olyan heves, hogy ágyhoz szegzi. Orvosa feltétlen kimélet hagyott meg neki, ami nem kis aggodalomra ad okot. Királyunk ugyanis egyike a legtürelmetlenebb betegeknek, aki irtózik az orvoslástól és a vele járó tétlenségtől. Most is Schönbrunnból éppúgy részt vesz az államügyek intézésében, mintha egészséges volna; annyira bizik erős szervezetében.

Csáky Károly gróf a földmivesek érdekében, legutóbbi körlevelében nagyon ajánlotta a földmives ifjusági egyesületek megalakítását és megkérte a váci egyházmegye papjait és tanítóit, hogy az egyesületek előkészítését mindenütt kiséreljék meg. Ebben a körlevélben tett eleget a legutóbbi katolikus nagygyűlés kérésének, melyet az minden főpásztorhoz intézett.

Merénylet a verseczi püspök ellen. Zmejanovics verseczi szerb hitű püspök Karlóczán tartózkodott a múlt hét héten. Éppen öltözködött, amikor valaki az ablakon keresztül rá lőtt. A golyó csak a reverendát horzsolta. A püspök az orvtámadás után rögtön elutazott Karlóczáról. A tettes ismeretlenül elmenekült. Azt beszélik, csak valami személyes haragosa tehette; többek közt egy állásából hűtlenség miatt rögtönösen elbocsájtott cselédet emlegetnek.

Apponyi Nagyszombatban. Utolsó számunkban közöltük azt a felhívást, melyet Apponyi Albert gróf intézett a pozsonyi magyar köznevelődési egyesülethez. Ez az egyesület most Nagyszombatban fiókot alapított. Az alakuló gyűlésen Apponyi elnökölt és mondott nagyszabású beszédet, melyben a nemzeti kincsek: nyelv, tudomány és magyarság védelmére kérte meg a nagyszámu és diszes közönséget. Az egész város fel volt az nap lobogózva.

Jubileum. Wolafka Nándor dr. czimzetes püspök kedden ülte meg debreczeni működésének tizedik évfordulóját. A közkedvelt plébános és kisprépost a legnagyobb csöndben ünnepelt. Üdvözlétére Dömötör György tiszalöki plébános meglepően szép ünnepi ódát írt, melyből két versszakot ide is iktatunk:

Ki az, ki Jézust vallja Mesterének?
Ki ott virraszt az oltár zsámolyán?
Ajkán szüntelen zeng zsolozsma, ének,
Istent dicsérve későn és korán?
Kit áldanak a gazdag és árva?
Kiért rajong a gyermek és az agg?
Kit szent hevében olvadozni látva,
Elnémult ajkam, szivem hallgatag!

Te szenvedől, te mond meg, ki vigasztal?
Szegény kis árva, ki a gyámolód?
Bús szivedet nagy, jóleső vigaszszal
Ki tölti el, beszélj te elhagyott!
Tudós, tudatlan vésd elmédbe mélyen,
Szivedbe zárd boldog, boldogtalan,
Ki így segít az árván, a szegényen:
Wolafka ő, kivel Jézus van.

Zichy Nándor gróf, az ősz katolikus bajnok e hó 17-én érte meg életének hetvenharmadik évét, mely alkalmából számosan üdvözölték. Politikai barátai azonban ijesztő tartózkodással viseltetnek iránta e napon; személyesen egyikük sem kereste fel. Inkább levelet írtak. Ez is az idők jele. A néppárt új vezért keres, sőt talán már meg is találta azt Sz. K. személyében.

A puszták királya.

A Nemzeti Múzeum ünnepe. A magyar nemzet e kincsesházának százesztendő fennállása alkalmából szobrot emelnek a Nemzeti Múzeum megalapítójának, gróf Széchenyi Ferencznek a muzeumi kertben. A szobrot a régi képviselőházzal szemben állították fel és november 26-án leplezik le.

A cigányok dolgáról. A kóbor cigányok megrendszabályozása tárgyában e hó 21-én indul meg a tanácskozás. Az ország eme sürgős orvoslásra szoruló baját különféle akadémikus elmélkedéssel tervezik gyógykezelés alá venni; holott e mélyen gyökeredző bajtól csak radikális módszerrel szabadítható meg a szorongatott társadalom. A kóbor-cigánykérdés megoldásának csupán egy módja van, az, hogy a 12 éven alól levő gyermekek elvétesse és neveltetés végett államilag elhelyeztessenek. A 12 éven felül levő kóborlásra ért cigányok pedig egyik vagy másik várbán berendezendő dologházi teendők végzésére ítéltesse el. Ha ilyen szigorú büntetés fogja a kóborlást sujtani, akkor a cigányok maguktól is le fognak telepedni, mert a cigányok rajongó szeretettel csüngenek gyermekeiken éppen úgy, miként a korlátlan szabadságon. Azért kell őket eme legérzékenyebb oldalukról büntetni, mivel különben a cigányok soha le nem szoknak és le nem mondanak a kóborlásról s az ellenük hozott törvény csak irott malaszt marad.

Választások utójátéka. A nyitrai királyi ügyészség egy rakás pört indított meg a múlt évi választásokból kifolyólag, valamennyit a néppárt emberei ellen. Brestyenszky Kálmánt a nyitrai törvényszék a folyó évi július havában izgatás miatt 14 napi államfogházra ítélte. Ezt az ítéletet a pozsonyi tábla föloldotta és Brestyenszkyt teljesen fölmentette, mely ítélet által reá tanította a nyitrai törvényszéket, hogy még nálunk is szabad megkritizálni a zsidókat és a tisztviselőket anélkül, hogy becsukják az illetőt.

Károlyi Sándor gróf nagybeteg fekszik Mentoneban, hová üdülést keresni ment. Baja meglehetősen komoly jellegű, de orvosai minden jót remélnek. A magyar gazdák e legőszintebb barátjának Istenünk adja vissza mihamarabb egészségét, hogy a nép javáért tovább dolgozhasson. A nemes főúr jótékonyágáról is szép hirt adhatunk. Az újpesti polgári kaszinó házára volt a grófnak egy harmincz ezer korona követelése bekebelezve, ezt ő a katolikus legényegyletnek ajándékozta. Most pedig 56 ezer koronáért az egész házat magához váltotta és használatul megint csak átengedte a kath. legényegyletnek, még pedig ingyen.

József Agost főherczeg Budapesten. József Ágost főherczeg, mint zászlóaljparancsnoka a Budapesten állomásozó honvédhuszár-ezrednek, állandó tartózkodásra a fővárosba érkezik egész családjával s a királyi palota nyugoti szárnyán kap megfelelő lakást. A főherczeg a jövő hó elején költözik Budapestre s fogadására a várkapitányság már megtett minden intézkedést. A nagytapolcsányi kastélyból már több vagonra menő butordarab érkezett a királyi palotába, amelyek elrendezésén a várkapitányság szolgaszemélyzete most dolgozik.

Hegyi Antal levele. Hegyi Antal ismert nevű róm. kath. papt, Csongrád város plébánosát pörbe fogta az ügyészség, mert izgatott. El is ítelték fél évi államfogházra. Hegyi perujtással akart élni, de ezt nem bírta

keresztül vinni. Ekkor engedett barátai rábeszélésének és kimenekült az országból. Utja közben levelet irt a „Tiszavidék“ című laphoz, melynek szerkesztője volt és abban azt irta, hogy egyelőre Pittsburgban, Észak-Amerikában akar letelepedni, honnan megvédeni iparkodik magát ellenségei rágalmozása ellen. Hiveinek kivált a függetlenségi zászlóhoz való hűséget köti lelkükre, és azt, hogy a részükre alapított takarékpénztárak és keresztény fogyasztási szövetkezetet minden erejükkel fenntartsák, mert ezek lesznek jövő boldogulásuk alapja.

A tél beállott. Európa minden részéből jégnek, hónak hire érkezik. Szentpétervár környékén, orosz földön olyan hideg van, hogy a czári város tengeri kikötője is befagyott már, ami miatt az egész hajó közlekedést be kellett szüntetni. — Bécsben már több ízben órák hosszai esett a hó. Hazánkban nem csak a Tátrák bércei fehérlenek hóban, hanem a Dunántul városai is. Kivált a Mecsek vidéke öltözött teljesen téli gunyába.

A fölászott budai templom. Érdekes középkori régisége a budai várnak az a romban levő templom, amely a halász-bástyán végzett ásás közben a minap felszínre került. A régi dominikánus templom szanktuáriumuma és sirboltja teljes épségében maradt s most Schulek Frigyes műegyetemi tanár terve szerint belé fogják illeszteni a Mátyás-templomot körülölelő középkori várépítménybe. Ásás közben ma egy XIV. századból való márványsir- emlékre bukkantak. Eddig hat sirboltott bontottak föl s huszonkét csontvázat találtak, a melyek az odatemetkezett főurak és szerzetesek földi maradványai. A kutatást vezetőök reménykednek, hogy meg fogják találni az utolsó Árpád-házi király, III. Endre sirját, a ki Budán van eltemetve.

Szörnyű eset a gyorsvonaton. Borzalmas jelenet játszódott le a berlin-bécsi gyorsvonaton. Brieg és Oppeln állomások között, miközben a vonat teljes gyorsasággal robogott, egy második osztályu kocsi ablakából egy gyermek kiesett a vasuti töltésre. A következő pillanatban egy asszony, a ki abban a kocsiszakaszban ült, fölrántotta az ajtót s kétségbeesett sikoltással utána ugrott. Ugyanezt akarta cselekedni a gyermek anyja is, de az utasok megakadályozták szándékában s megrántották a vészféket. A vonat megállott s akkor elindultak a vasuti töltés mentén az asszony meg a gyermek keresésére. Először az asszonyt találták meg, a ki iszonyuan összezúzta magát, míg a gyermek valamivel távolabb feküdt, csak jelentéktelen sérülést szenvedett. Az asszonyt az oppelni kórházba vitték: sebei halálosak.

A kőkereszt. Pali bácsinak hívták azt a megörnyedt vén embert, aki Pest városának korcsmáit járta sorra, hogy faragott holmiját árulgassa. Valami bűnért börtönnel sujtotta őt a törvény igazságtévő keze, ezt vezekelte Pali bácsi csöndes megadással és kuporgatta a lassan gyülő garasokat, míg végre együtt volt anyyi, amiből tellett egy kőkeresztre. Ezt megcsináltatta és felállította a szülőfalujában, hogy hirdesse az ő töredelmét azok előtt, kik valamikor régen bűnbán esni látták.

Mire vezet a düh? Csepi János budapesti boltiszolga beállított egy napszámos asszony lakásába, aki neki 25 forinttal tartozott és ezt követelte rajta. A szegény asszonynak nem volt pénze és azt mondta, hogy máskor jöjjön. Csepi emiatt annyira megharagudott, hogy a keze

ügyébe eső fejszével a szegényes lakás butorait darabokra vágta, azután spirituszt öntött a szoba padlójára és azt meggyújtotta. Az asszony rémitően sikoltzott, erre elmenekült. Rendőrök és járókelők üzőbe vették őt, el is fogták, de akkor Csepí zsebkésévet sziven szurta magát. Bevitték a kórházba. Felgyógyuláshoz nincs remény. Ime! mire vezet a féktelen harag!

Kecskeméthy nyomában (?) A párisi „Le Rappel“ című lap csütörtöki számában a következő táviratot olvastuk:

„New-York.“ (November 17. Külön tudósítónk távirata.) A rendőrség kinyomozta Kecskeméthy Győző volt budapesti hivatalnokot, aki a magyar fővárostól félmillió koronát sikkasztott, aztán nyomtalanul eltűnt. Az osztrák-magyar konzulátus érintkezésbe lépett a sikkasztóval, aki azt a nyilatkozatot tette, hogy visszaadja az eltulajdonított pénzt, ha beszüntetik ellene a bünyfenyítő eljárást. Egyelőre tehát szabadlábon hagyták, hogy a pénzt elhozza.

Ha ez a távirat nem felültetés, akkor jó! Végére sem hihetetlen a dolog, mert a new-yorki rendőrségnek több ezer szeme van.

Munkás-tüntetések. A budapesti munkások ez év november 30-án, vasárnap délután nagy tüntető körmenetet tartanak a főváros utcáin a civilizista emelése, a katonaság szaporítása és az új kivándorlási törvénytervezet ellen. A menet délután két órakor gyülekezik az Újváros téren és a Kerepesi-uton, Erzsébet- és Teréz-köruton, Andrassy-uton át az Aréna melletti tere vonul, hol nagy népgyűlés lesz. Ugyanezen napon 50 vidéki városban lesznek hasonló napirenddel gyűlések és tüntető körmenetek, a jövő vasárnap pedig 42 budapesti munkásszakma tart hasonló napirenddel népgyűlést.

Okirathamisítással vádolt református lelkész. Szenzációs bűnygyben vezet vizsgálatot Tömör József, a székesfehérvári törvényszék vizsgálóbírája. A nagy feltűnést keltő, kínos ügyben a hivatalos személyiségek nagyon óvatosan járnak el s titokban tartják az eddigi vizsgálat eredményét, mindazáltal maga a tény máris kiszivárgott a közönség közé. Az eset a következő: Egy fehérmegyei általánosan ismert református lelkész hetekkel ezelőtt két kötelező alapján 116.000 korona erejéig beperelte vagyonos sógornőjét, aki egy pestmegyei városban lakó nyugalmazott törvényszéki bíró felesége. A bíróné, mikor a pöriratot megkapta s azt átolvasta, elremült, mert ő semmiféle kötelezvényt nem irt alá. Az urinő nyomban Székesfehérvárra sietett, hogy tiltakozzék a követelés valódisága ellen, Székesfehérvárról aztán Krausz Zsigmond dr. ügyvéddel együtt megjelent a bíróságnál s kijelentette, hogy nem ismeri el a követelést és a kötelezvényeken levő aláírásokat is hamisnak mondta. Együttal lelkész sógora ellen bűnvádi följelentést tett. A bíróné tagadja azt is, hogy valaha abban a községben lett volna, ahol a lelkész lakik és ahonnan az okmányok keltezve vannak. Tömör vizsgáló bíró már számos tanut hallgatott ki a rejtélyes ügyben. A törvényszék két székesfehérvári tanárt írásszakértőkként kért fel az okmányok aláírásainak megvizsgálására. A bevádolt lelkész ügyét Szűts Andor dr. székesfehérvári ügyvéd képviseli. A közönség izgatottan várja a kínos ügy további fejleményét, hogy az egymással szemben álló közeli rokon élet-

halál harcában melyik fél fog bukni; a lelkész-e, akire az okirathamisítás súlyos vádja kiderülhet, vagy a törvényszéki bíróné-e, aki kegyetlenül rágalmazhatott.

Jubileumi zarándoklat Loreton át Rómába. Ő Sentsége XII. Leo pápa 50 éves bibornoki jubileuma alkalmából. Vezető: főtisztelendő Pater Angelicus a cavagliai „Szent István“ magyar intézet igazgatója. Indulás Budapestről 1902. december hó 10-én. Visszaérkezés Budapestre december 22-én. Utirány: Budapest—Fiume—Ancona—Loreto—Ancona—Róma—Ancona—Fiume—Budapest. Részvételi árak: hajó I. osztályu, vasut II. osztályu 140 korona, hajó III. o., vasut III. osztályu 80 korona 7 napi szállással Rómában, a vezetés költségeit beleértve. Jelentkezni kell december hó 6-áig főtisztelendő Hebrony Kálmán segédlelkész urnál Jászberény (Jász-Nagykunszolnokmegye), akár személyesen, akár levélileg, kinek egyuttal a teljes részvételi összeg postautalványon a jelentkezéssel egyidejűleg beküldendő. Ugyanott program is kapható.

Hübner József bajai gyógyszerész hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Mai képünk.

Az állatvilág leghatalmasabb alakját ábrázolja mai képünk, a mint okos és folytélyos ellensége: az ember támadja meg. Ám nem egy könnyen adja meg a puszták királya! Ereje tudatában és abban a szerencsében, hogy olyan helyre került, melyen csak szemben támadhatják; el van szánva az utolsó védelemre. És tagadhatatlan, hogy a győzelmet ő szerezne meg, ha az ember is csak erejére szoritkozna. De az embernek segélyére siet az elméje és az ügyessége, meg puska. Nincs kétség, hogy e három erős tényezővel szemben mégis csak vesztes marad a puszták királya.

Népek és nemzetek.

Tüntetés I. Ferencz József ellen.

A német nemzeti pártnak hivei mult vasárnap nagy tüntetést rendeztek Bécsben. Ezen tüntetés nagy feltűnést kell hogy keltsen Ausztria határain túl is, mélyen elszomorítva apostoli királyát hűen szerető minden magyar szívét. A dolog így történt: Schönerer képviselőnek és a német nemzeti párt vezérének juliusban volt hatvanadik születése napja. Mivel akkor a tervezett ünnepéyt az ünnepelő távolléte miatt elhalasztották; mult vasárnap déli tizenkét órakor rendezték a tüntető körmenetet kétszáz kocsival. Minden kocsi gomblyukában buza virág bokréta volt, a német uralkodó család, a Hohenzollernek virágja. A nyitott kocsikban az egyetemek német diákjai foglaltak helyet teljes diák viseletben. Gyülekezési helyükről az egyetem-utcán át vonultak a Ringre, a parlament elé, a hol az óriási kocsisor a parlamenti felhajtón akart keresztül hajtani. De a rendőrség nagy tömegben kivonult s meg nem engedte, hogy a kocsik a parlamenthez felhajtsanak, mire a szomszédos Városház-utcába, Schönerer lakása elé vonultak, a hol kártyáikat átadták. Aztán a menet ketté vált. Nagyobb része az egész köruton végig a Lipótvárosba ment, a hol a lakoma volt. A másik rész, mintegy ötven kocsiban

az operánál elvált és egyenesen a Hofburgnak tartott. Ennek a csoportnak a rendőrség nem akarta megengedni a fölvonulást, de vezetőjük Berger képviselő kijelentette, hogy csak József császár szobrát akarják megkoszorozni, a mit a rendőrség megengedett. Oda érve, Berger képviselő föllépett a szobor talapzatára s beszédet mondott az előtte sorakozó százhuszonnyolcz egyetemi hallgatóhoz, a kik teljes díszben hallgatták és viharosan *Hoch*-oltak. Azután letették a koszorut, melynek szalagján ez állott: *Az első Los von Rom császárnak*. Kocsikra szállva a tüntetők szintén a Lipótvárosba hajtottak a lakomára. A lakoma helyisége előtt rengeteg rendőrség állott. Az utcákon mindenütt kíváncsiak tömege nézte a fölvonulást. A József-téren, mihelyt onnét elmentek, udvari inasok jelentek meg s a koszorut József császár szobráról elvitték.

Ez a tüntetés szólott a Reichsrathnak, a császárnak és a pápának. A nagy és egységes Németország hívei a Reichsrathtól követelik, hogy német fajpolitikát kövessen s régi német tartományaival lépjen be a német állami szövetségbe, amelynek feje II. Vilmos császár, kormányja a kancellár és a birodalmi miniszter, az osztrák hadsereg része legyen a német hadseregnek, a melynek legfőbb hadura a német császár s a közös törvényhozást Berlinben a szövetségtanács és a birodalmi gyűlés végezzék, nem többé a bécsi Reichsrath. Szóval Ausztria legyen olyan német állam, a minő Bajorország vagy Szászország.

Mivelhogy ebbe a Habsburg-császárok beleegyezni sohasem fognak, az osztrák németek egy része Bécs utcáin és Ausztria parlamentjében a német császárt éltetik, színeit tüntetően viselik s az osztrák egyetemek nagyreményű ifjúságát hazaárulásra csábítják. És mert a német nemzet egységét a reformáció és a harminczéves háboruzet széjjel tépték s több német fejedelem népével együtt a katholicizmustól elpártolt, Ausztria pedig és a Habsburgok hozzá ragaszkodtak, Schönerer és pártja a nemzeti egységet elősegíteni és helyreállítani akarják társadalmilag is azzal, hogy a németek Ausztriában térjenek át a protestantizmusra. A protestantizmus legyen a germán, egyetemes német vallás. Tehát *El Rómától!* a mi annyit jelent, mint: *El az uralkodó családtól, a Habsburgoktól és el Ausztriától.* Ezt a politikát minden nap hirdetik a parlamentben, hirlapjaikban. Erre nevelik az ifjúságot a német középiskolákban és főiskolákban, azt terjesztik a korezmákban és az utcán.

A beteges öreg uralkodó nem látta, nem halotta, amik palotájával szemben, sőt annak egyik udvarán történtek. Schönbrunnban félrevonulva csak kiméletesen juthatott annak tudomására, hogy kedves Bécs városában milyen szép ünnepeket rendeznek alattvalói. Ha miniszterei ismét fölmennek neki jelentést tenni, megkérhetnék királyunkat: ne nehezteljen ránk magyarokra és meghívhatnák, hogy legyen szerencsénk Budavárában.

A francia kulturharcz.

Az államtanács vád alá helyezte azt a hetvennégy érseket és püspököt, kik aláírták a szerzetesekre vonatkozó kérvényt. A vád czime: „Hivatali hatalommal való visszaélés.” Franciaországban tehát visszaél hatalmával az a főpásztor, aki a szerzetesek és szerzetesnők védelmére kél. A tárgyalást csütörtökön kezdik és legnagyobb hihetőség, hogy a

hithű főpapokat pénzbírsággal fogják sújtani. Mekkora kellett sülyednie annak a francia népnek, mely valamikor az egyház védbástya volt, ma pedig az ilyesmiket tétlenül nézi!

Kormányváltás Bulgáriában.

A lemondott bolgár kormány helyébe az új kabinet már megalakult. Elnök lett Danev Theodor. A tagjai valamennyien Oroszország barátai, kik a fejedelemség politikáját a czár felé iparkodnak irányítani. Az előbbi kormány visszalépésének oka az volt, hogy nem tudtak Bulgáriának nagyobb kölcsönt szerezni Párisban. Danev Tódor reméli, hogy kölcsönt hamarabb és olcsóbban fog kapni Szentpétervárott.

A német trónörökös házasodik.

Koppenhágából érkezik a hire, hogy a német császár legidősebb fia, a birodalmi trón örököse legközelebb jegyet fog váltani a dán trónörökösnek (kit hazájában cumberlandi herczegnek is cimeznek) közelebb leányával, Keresztély király unokájával.

A munkások része a nyereségből.

Roche francia nacionalista képviselő törvényjavaslatot szándékozik benyújtani, a melynél fogva a bányatársaságok kötelesek legyenek kisajátítás terhe mellett részt juttatni munkásaiknak a vállalat nyereségéből. Köztársasági körökben azt hiszik, hogy az indítványnak csak az a czélja, hogy nehézségeket okozzon a szocialista pártnak. — Németország több tárnájában a munkások jó idő óta tényleg részesednek a vállalatok nyereségében, ami ugy a tulajdonosok, mint a munkások nagy hasznára válik és a francia szocialista köztársaságiak agodalmaikat alaptalan gyanúsításnak minősíti.

Anarkista merénylet a belga király ellen.

Szombat délelőtt a nemrég elhunyt belga királyné emlékére istentisztelet volt a Gudula-templomban, melyen részt vett a királyi család is. Mikor visszatérőben az udvari kocsi a brüsszeli bank előtt elhajtottak, egy Robino nevű olasz ember *három éles lövést irányzott* a király kocsijára. Egyik lövés sem talált senkit.

Robino nápolyi születésű ember, foglalkozása könyvelő; régóta kenyér nélkül sanyalódott Londonban, azután át ment belga földre, de ott sem talált munkát. A merényletre szerencsétlensége vitte. „Eheztem meg nyomorogtam és ilyen gazdagság láttára előntött a düh” ezt kiáltotta, mikor elfogták; a rendőrök alig tudták megvédeni őt a nép dühe elől. A kocsi, melyen elszállították Rubinot, mire a törvényszék házába ért, teljesen össze volt zúzva. A törvényszék előtt azt mondta, hogy már a templomban akarta a királyt megölni, de nem mert löni, attól félván, hogy a katonákat találja. Egyébként nyíltan *anarkistának* vallotta magát.

A merénylet hire egész Belgiumot felháborította. A király szerencsés megmenekülésén nagy az öröm. Lipót király nyomban elhagyta fővárosát és és Groenendalbe utazott. Az olasz városok restelkedésüknek adtak kifejezést, hogy a gonosz merénylő megint az ő honfitársaikból került ki.

A szocialisták Amerikában is szaporodnak.

Kitünik ez a legutóbbi kongresszusi választások adataiból. Mig ugyanis 1906-ban csak 36 ezer szocialista szavazatot adtak le, 1900-ban már 126

ezerre növekedett számuk; az ideai választások alatt pedig félmillió volt a szocialisták szavazata. Ha ez a növekedés tovább is így folyik, akkor az 1904-iki új elnökválasztásnál a szocializmus számba veendő politikai tényező lesz.

Nyilttér.

(E rovatban közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.)

Vérgyógyítás (Hemopatia)

Ezen új eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, aszthma, sziv, vese, gyomor, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos idegvér és bőrbajoknál.** Biztos védelem **szélhűdés és elmezavar** ellen. 12 év óta ki lett próbáltatva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. Kovács J. egyetemi orvosnak (Hemopatia) rendelő intézete van

Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

Rendelés naponta 9—1. és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetben kívül is kezel. Nehéz betegeknek biztos gyógymódja.

MINDENFÉLE.

A hitélet akadályai.

Ellenséged — a sátán eléd vet

Tört, ha van nagy gazdaságod, tört, ha látja inséged.

Tört, ha megbecsül a világ, tört, ha egészen elhagy;

Tört, mikor magasra léptél, tört, ha alázatos vagy.

Tört, mikor ágyadon nyugszol, tört, ha munkád után mégy;

Tört vet, hogy ha gondolkozol, ezt teszi, mikor beszélsz.

Tört vet minden ételedbe, tört vet, ha esedezel;

Tört vet, ha szilárdan állasz, ugyanezt, ha kétkedel.

Tört vet szíved belsejébe, tört kívül a világban;

Tör van mindig fejed fölött, az van lábaid alatt.

Tör van rejtve az egészség-, betegség- és halálban:

Ezért vigyázz! Imádkozz! Hogy beléjük ne akadj.

A katolikusok és zsidók Transzvámban.

A régi transzváli alkotmány 5-dik pontja szerint mindazok ki vannak zárva a választói jogból s nyilvános hivatalokból, a kik a lutheránus heidelbergi katekizmus tanait követni nem akarják. Hivatalokat csak a törvény megkerülésével nyerhetnek. Eredetileg minden más vallás gyakorlása szigorúan meg volt tiltva. Az alkotmány 6. pontjának torlését közvetlenül a háboru kitörése előtt, a Volksrathban javaslatba hozták, de öt szavazat ellenében egyhangúlag elvetették. A transzváli alkotmány ma már nem áll érvényben, de vannak még külön szabályok, a melyek a katolikusokat és zsidókat minden nyilvános állásból s a községi választási jogból kizárják. Milner kormányzó mindennek dacára már több katolikust és zsidót alkalmazott és a Johannesburgban tartott meetinget értesítette, hogy a felekezeti egyenjogúságot minden kivándorlóval szemben fenntartja és érvényesíti.

A világ legöregebb emberei. Azok a bizonyos legöregebb emberek, akikre anoyiszor hivatkozunk manapság, meglehetősen szép számmal vannak s bizonyára ezek közé kell számítanunk azokat az újkori Mátuzsálemeket is, akikről az alábbi statisztika szól: Mig a német birodalom 55 millió lakója között 778 százéves ember van, Franciaországban 213, Angliában 146, Skóciában 46, Norvégiában 23, Svédországban 10, Belgiumban 5, Dániában 2, Svájcban pedig egy sem, addig Spanyolország és Szerbiáé a dicsőség, hogy ott él a

legtöbb százévestendős ember. Spanyolországban ugyanis 401, Szerbiában pedig 575 olyan ember van, aki túlhaladta a századik életévét. A világ legöregebb embere különben Cutrim Brunó, egykori hajókormányos, aki most Rio de Janeiroban lakik. Cotrim ezidőszereint 150 éves.

Angol miniszterek fizetései. A hatalmas brit birodalom miniszterei olyan fizetéseket huznak, melyekért őket más országbeli kartársaik bátran megirigyelhetik. A legkisebb fizetés, melyet angol miniszter kap, 2000 font sterling vagyis 48,000 korona. Az öt államtitkár mindegyike, valamint a kincstár első lordja és a kincstári kancellár 5000—5000 font sterling (120,000 korona) fizetést huz. Az ír államtitkár jövedelme 8000 font sterling (180,000 korona), az angol államkancelláré 10,000 font sterling 240,000 korona.) Az államtitkárok 1500 font sterling évi fizetéssel kénytelenek megelégedni. Legjövedelmezőbb az attorney general, az angol kabinet első jogi tanácsosának állása. Ennek az egyenes fizetése 7000 font sterling, a mellékjövedelmei pedig 1900-ban éppen kétezer nyit tettek ki.

Közgazdaság.

Állami telepítések. Lukács László pénzügyminiszter telepítési célokra két millió koronát bocsátott a földmivelésügyi miniszter rendelkezésére. Ebből s így a telepítési alapból 2706 hold vásároltatott, a kisbéri erdőkből telepítésre alkalmas 5964 hold terület jelöltetett ki. Erdélyrészen fölépült ez évben 217 telepes ház, a kincstári erdőkből 2—2 holdas parcellákban eladatott 5973 hold, az állam közvetítésével Lele községben 1046, Fugyi-Vásárhelyen 380, Tisza-Beőn 493 hold parcelláztatott.

Az orosz zsidók földszerző joga. Az oroszországi zsidóknak földet vásárolni eddig lehetetlen volt, különösen a legutóbbi szigorú intézkedések óta. melyek főleg Oroszország némely vidékein, a tiszta orosz kormányzóságokban kizárták a zsidók letelepedését. A belügyminiszter, Plehve titkos tanácsos most a szenátus elé olyan értelmű törvényjavaslatot készül betérjeszteni, amely a zsidókra kedvező. A törvényjavaslat azonban a túlzott földszerzés elkerülése vegett erősen korlátozza a zsidók földvásárló jogát, a melyet minden egyes esetben felsőbb hatóságok külön engedélyétől tesz függővé.

Budapesti piaczi árak:

Buza: Tiszavidéki 7.35 kor., tolnamegyei 7.45 kor., pestmegyevidéki 7.25 kor., zentai 7.10 kor., verbászi 6.75 kor., szerbiai 6.87 kor.

Rosz: 6.15 kor.

Zab: 5.70 kor.

Tengeri: 5.45 kor.

Az árak 50 kg.-kint értendők. A mult héthez képes tartott ár tapasztalható.

Liszt: tlagos jegyzések Budapesten:

0	1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---

25.90 25.60 25.60 24.40 23.40 23.— 22.30 21.30 20.80

Korpa: Finom 8.10 kor., durva 8.30 kor.

Olcsó cseh ágytollak!

5 kiló sötét foszott 9 korona 60 fill. jobbminőségű 12 kor, fehér pehelykönnyű foszott 18 korona, 24 korona, hófehér pehelykönnyű foszott 30 kor., 36 kor. Szállítás bérmentve utánvétellel. Csere és visszavétel a szállítási-díj megfizetése mellett engedélyeztetik.

Benedict Sachsel, Lobes II.

Posta PILSEN, Csehország.

A ki birtokára jelzálog-kölcsönt

akar felvenni, forduljon bizalommal
a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez
Bpest, V., Géza-utca 2. sz. (saját ház).

Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főzélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen. Ezért

kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad.

A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhéen. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden, a kölcsön körüli, teendőt ellát.

Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 15, 22, 25, 33¹/₂, 34, vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek.

Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt fel nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti.

Az intézet jelenleg 5⁰/₀-os és 4¹/₂⁰/₀-os záloglevél kölcsönöket ad s az 5⁰/₀-os kölcsönök minden levonás nélkül

készpénzben

fizettetnek ki.

A kinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az Intézethez, mely egyszerű levélre birkinék szívesen ad felvilágosítást.

Kettős elektromágneses kereszt

R. B. 86967. szám.

E készülék gyógyít és segít fej-, fül- és fogfájásnál: a migrén, neuralgia, vértululás sápkór, szédülés, a fülzúgás nagyothallás, a szíverés, szivgörcsök, asztmatikus rohamok a gyomorgörcsök s egyéb görcsök, az étvágytalanság, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szerepe. E készüléknek tagadhatatlan előnye az, hogy nemcsak időről-időre, de állandóan jótékony villamos áramot áradoztat szét a testben s míg egyfelől szinte bámulatos sikerrel gyógyít, másfelől a legháládatosabb óvoszer az emberi szervezetet megrohanó betegségek ellen.

hideg kezek és lábak, a csúszkószvény, isohias, bajaiban; influenzában s a velejáró hátfájásoknál; különösen idegben-talmaknál s a velők járó átmatlanság bajaiban, a rendetlen vérkeringés bajaiban s még sok más oly bajban, a melynek a normális orvosi kezelés szerint villamos áram a gyógyító szerepe.

Nagy figyelemre méltó az a körülmény, hogy huszéves betegségeket teljesen meggyógyított. Az irodámban lévő ellismerések és bizonyítványok, a melyek a világ minden részéből hála-lásan emlékeznek meg találmányomról, mindenkor mindenki által megtekinthetők.

A kit legkésőbb 14 nap alatt nem gyógyít meg készülékem, az visszakapja a pénzét. A hol már minden haszatalan volt, kérem, tessék a készülékemet megpróbálni.

Nagy készülék ára 6 korona.

Oly betegségek ellen való, melyek 15 évnél nem hosszabbak.

Kis készülék ára 4 korona.

Csak gyermekeknek s nagyon érzékeny nőknek való.

Központi eladási és szétküldési hely a bel- és külföldi részére:

MÜLLER ALBERT, Budapest, Vadász-u. 42/Gl. Kálmán-u. sarkán.

HÜBNER PÁDAI SZENT ANTAL BALSZAMA
TÖRV. VÉDVE.

Ne aggódjon

Ha bármilyen betegség gyötri is, rendelje meg a pádai Szt. Antal balszámot. Bámulatos az az eredmény, melyet a pádai Szt. Antal balszám gyógyító hatásával elért, már egy üveg elhasználása után is! Felőtteknél és gyermekeknek egyaránt használható főképp a következő bajoknál.

Mindennemű gyomor bajnál, étvágytalanságnál, főfájásnál, ha az idegességtől származik is, hidegtelenség, Hasbántalmaknál székrekedésnél, vese és máj bajoknál, izom és csúszbántalmaknál, továbbá köszvénynél úgy bevéve mint bedörzsölve utólráhatatlan hatása van.

Kapható a feltalálónál

HÜBNER LÁSZLÓ gyógyszerésznél BAJÁN.

továbbá Török József gyógyszerterárában Budapest, Király-u. 12. csak akkor valódi ha a feltaláló nevével és pecsétjével van ellátva és kő korszában van.

Ára 1 korona 20 fillér, használati utasítás mellékelve van minden korsónál.

= Első kézből legjobban vásárol =

Magyarország legnagyobb hangszergyára.

Stowasser J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros, a cs. és kir. közös és a m. kir. honvéd hadsereg egyedüli szállítója

Budapest, II., Lánchíd-utca 5. szám.

Legnagyobb választék az összes hangszerekben, =

hegedűk, gordonkák, bőgők, fuvolák, trombiták, czimbalmok, saját találmányu tárogatók 30 frt-tól felfelé

Harmonikák legjobb elpusztíthatatlan hangokkal, különlegesség acél hangu zenekar harmonikákban. — saját mintáink. *.*.*.*

Teljes zenekar felszerelése

előnyös feltételek mellett a legújtanysabb árban szállítatik

Képes árjegyzék a) hangszerekről, b) harmonikákról, ugyszintén harmoniumokról ingyen és bérmentve; csak megnevezendő miféle hangszerről kívántatik.

sérvkötőkben!

KELETI J. orthopédiai műintézete ajánlja minden sérvben szenvedőnek a legújabb és modern szerkezetű 1902. évben cs. és kir. szabadalmazott sérvkötőjét. Nem csúszik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívüli fekvése által fölülmul minden más gyártmányt.

Árak: Egyoldalu 12 korona | Kétoldalu 24 korona

Keleti-féle cs. és kir. szab. gummi-sérvkötő, éjjeli használatra igen ajánlható.

Árak: Egyoldalu 10 kor. | Kétoldalu 20 kor.

Gyaráimban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: járó és támgépek, mellfűzők ferdénntettek részére. Múlábak és kezek, haskötők, göresérharisnyák stb. stb.

Valódi francia gummi-különleges ségek eredeti párisi csomagolásban.

Legújabb képes árjegyzéket titoktartás mellett ingyen!

Keleti J. orvos-szab. mű- és kötszer-gyára. Alapítva 1878. Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17.

T. CZ. FELLER V. JENŐ gyógyszerész urnak
 Ő Fens. Bourbon Fülöp hercz. udv. szállítója.
STUBICA, TEMPLOM-UTCZA 35. SZ. ZÁGRÁB M.

...Édes anyáknak az *Elsa-Fluid* igen hasznosnak bizonyult, mert csupán e *felülmulhatatlan* szer mellett maradt életben, miért is nem mulaszthatom el, hogy ezerszer köszönetet ne mondjak s ahol lehet, mindenütt legmelegebben fogom ajánlani szenvedő embertársaimnak.
 Pilisháza, 1902. III. 15.
Krsjak Márton.

A Feller-féle *Elsa-Fluid* használata után 7 éves fiam kigyógyult az *influenzából*, és nőm mint *gyomorcsépeket nem nélkülözheti*, magam testéből is mind *elmulik a szaggatás*. Kötelességemnek tartom ezt a nagyhatású *Elsa-Fluidot* mindenkinek ajánlani.
 Halászi, 1902. VI. 16.
Kéfer Dániel.

Sokat szenvedtem *gyomorgörcs, fogfájás és fagyos lábaimmal*, de mióta a Feller-féle *Elsa-Fluidot* használom, a *legjobb egészségnek örvendek*. Másokat is fogok figyelmeztetni ezen kitűnő szerre, mely engem és számos rokonaimat, ismerősöket a *fájdalmaktól megszabadított*.
 Gurahonez, 1902. VII. 16.
Lukhaus Katalin, szülészno.

A multkori küldeményt mikor megkaptam, már ott várta két sógorom s egy szomszédom, mindegyik vett belőle, úgy hogy nekem csak két üveg maradt. Kérek megint egy tucat *Elsa-Fluidot*. Mióta e esodaszert használom, *nem fáj a fejem, sem a fogam*. Sógoraim és mind a legnagyobb hálájukat fejezik ki ezen valódi esodaszert feltalálójának.
 Horgos, 1902. VII. 18.
Ábrahám József.

Ezek és még más 12,956 köszönő és elismerő levél, melyek eredetiségét bárki megtekintheti, igazolják, hogy a Feller-féle Elsa-Fluid
 (jó illatú növény-esszencia-fluid az „ELSA“ védjeggyel)
nélkülözhetetlen nép és házi gyógyszer,
 melynek egy családnál se szabadna hiányoznia.

Az ön *Elsa-Fluidja* szorgalmas és pontos használata mellett 4 éven át kínzó és gyötrő *gyomorhajom* megszűnt. Melegen ajánlom mindenkinek s az én házam többé *Elsa-Fluid* nélkül nem lesz.
 Bél, Hont megye, 1902. V. 8.
Palkovics Károly, gazd. intéző.

A küldött Feller-féle *hashajtó Rebarbara labdacok gyomorbetegségre* igen sokat segítettek, miért is tekintettségemnek legmelegebb köszönetemet nyilvánítom. Méltóztassék részemre egy tucat *Feller-féle Elsa-Fluidot* utánvét mellett küldeni.
 Sebespatak, 1902. VII. 1.
Argyilán Mihály, tanító.

Mint családos apa, 5 hétig ágyban fekvő beteg voltam, már nem sok remény volt az életemhez, mert *szívdobogásom, nehéz lélegzésem, fulladozás, máj- és vese-betegségem, köhögésem és szurásom* volt. Mikor használni kezdtem a Feller-féle *Elsa-Fluidot*, megéreztem, hogy *csendesülnek fájdalmaim* s két hét múlva el is foglalthattam szolgáltatómat.
 Kassa, 1902. VIII. 22.
Géresy Zsigmond, rendőr szak. vez.

Nagy fejugásom annyira megszűnt, hogy már csak olykor zug egy keveset. Azelőtt oly iszonyu nagy fejugásom volt, mintha a vonatok a fejem fölött robogtak volna — amitől pedig az *Elsa-Fluid* használata óta ment vagyok. Jött hozzám egy, aki *vérhasban* szenvedett 3 hétig. Délután 4 órakor beadtam neki 20 cseppet az *Elsa-Fluidból* s már másnap korán reggel jött hozzám megköszönni szívességemet, egyszerre elvált s nem volt semmi baja. — Székesfehérvár, X. 7.
Farkas Györgyné

Az öntől kapott *Elsa-Fluid szembajom ellen* valóban kitűnő hatással volt. Már 2 éve fájnak a szemeim és *Elsa-Fluidja* rövid használat után meggyógyított.
 Keskenyerdő, Baranya megye.
 1902. február 27.
Frason Ferenc.

Feleségem valahára visszanyert egészségé helyzetében örömmel vallom, hogy egyedül uraságod kitűnő ügyességének köszönhetem, hogy 3 évig *reumában* szenvedő nagy betegségtől egyedül a Feller-féle *Elsa-Fluid* által felgyógyult. Szíveskedjék ismét 24 üveget küldeni és a *Rebarbara labdacokból* 1 tükercsessel utánvét mellett.
 Csongrád, 1901. I. 10.
Kajtár Sándor.

A valódi FELLER-féle Elsa-Fluid (Feller jóindulatu növényesszencia-fluidja az „ELSA“ védjeggyel.) Minden üvegén és használati utasításán olyan védjegynek kell lenni, mint mellékelt rajzon látható „Elsa“ névvel és „Feller“ aláírással. — Az egészségügyi hatóság által meg van vizsgálva és jóváhagyva. — A berlini, római, londoni, párisi és nizzai kiállításokon a Feller-féle *Elsa-Fluidot* aranyéremmel és érdemkereszttel tüntették ki.

Ára utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után:

Használati utasítással, postaköltség-gel és ládával együtt.	12 üveg vagy	6 duplaüveg	5 korona	— fillér.
	24	12	8	60
	36	18	12	40
	48	24	16	—
12 üvegnél kevesebb nem küldetik.	60	30	20	—

Óvakodjunk az utánzatoktól! Csak a **Feller-féle Elsa-Fluid** valódi!
Ingyen kapnak a rendelők minden ismételten rendelt tucat *Elsa-Fluid*hoz 1 üveget.

Ajánlatnak még a **FELLER-FÉLE HASHAJTÓ Elsa-Rebarbara Píulák.**
 A legjobb, legolesőbb és ezerszer kipróbált *hashajtó-szer*, gyors és biztos hatású fájdalomat nem okoz, étvágygerjesztő, elősegíti az emésztést, tisztít, csillapítja a fájdalmat, kitűnő a *gyomor* és emésztési szervek legtöbb betegségénél. 1 tükercs (6 doboz) használati utasítással együtt 4 korona bérmentve.

Ki **valódi Feller-féle Elsa-Fluidot** és **valódi Feller-féle Elsa-píulákat** akar, rendeljen levéllileg és címezze pontosan az egyedüli készítőnek:
Feller V. Jenő gyógyszerész,
 Ő cs. és k. fensége Bourbon Fülöp herczeg udvari szállítója
STUBICA Templom-utca 35. szám (Zágrábmege.)
 Főraktárak Budapesten: **Török József** gyógyszerésztárában, Király-utca 12. **Dr. Egger** „Nádor“-gyógyszerésztárában, Váci-körut 17. **Zoltán Béla** gyógyszerésztárában, Szabadság-tér.

! Hirdetés !

New-York és Londonban nem kímélték meg az európai szárazföldet sem és azért egy nagy ezüstárúgyár indítva érezte magát, hogy az egész készletét csak a munkaerő egy kis kárpótlása ellenében eladja. En föl vagyok hatalmazva ezen megbízást teljesíteni, miér is csupán 6 frt 60 krért küldöm a következő tárgyakat:

- 6 drb igen finom asztali kés valódi angol pengével
- 6 drb amerikai szab. ezüst villa egy darabból
- 6 " " " " evőkanál
- 12 " " " " kávéskanál
- 1 " " " " levesmerő
- 1 " " " " tejmerő
- 6 " " " " angol Viktória alsótálca
- 2 " " " " hatásos asztali gyertyatartó
- 1 " " " " teaszűrő
- 1 " " " " igen finom cukorszűrő

42 drb összesen csak 6 frt 60 kr.

Ezen 42 tárgy előbb 40 frtba került és most csak 6 frt 60 kr. minimális áron kapható. Az amerikai szab. ezüst egy kívül-belül fehér fém, mely ezüst színét 25 esztendeig is megtartja, amiért jótállok. Annak bizonyosságául, hogy ezen hirdetés

nem csalás,

kötelezem magam bárkinek, kinek az áru nem tetszik, a pénzt visszaadni. Senki se mulassza el ezt a kedvező alkalmat, hogy ezen diszes garnitúrát megszerezze, mely gyönyörű

nász- és alkalmi ajándék,

továbbá minden jobb háztartásba kiválóan alkalmas. Egyes egyedül kapható

HIRSCHBERG A.-nál

szab. amerikai ezüstkivitelű áruház

Bécs, II., Rembrandstrasse 19. A. szám

Telefon 14598.

Szétküldés vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében. — Tisztítópor hozzá 10 kr. Valódi csak az oldalt látható védjeggyel (egészségi fém). — Kivonat az elismerő levelek ez-reiből: Az első küldeménynyel nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy garnitúrát. *Kalocsa. Majorosi János, kanonok*

A küldeményt vettem s nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért. *Kolozsvár. Bánffy báró öccs.*

Az étservice-küldeményt megkaptam, igen meg vagyok vele elégedve, küldjön még egy ilyen garnitúrát 42 drbot amerikai szab. ezüsből utánvétellel.

Bozovics, Kr.-Szörény m. Keresztes S. fszbíró.
A küldött áruval meg vagyok elégedve. *Krejstynopol Galicia, Johanna testvér, a szűz Mária-társ. főnöknője.*

Krajnai sertés táppor.

(Köszönetirat, közjegyzőnek hitelesítve.)

Tisztelt uram! Sertéseim nem ettek és nagyon nyomorultak voltak. Véletlenül egyik emberemtől egy csomag sertés-tápport kaptam próbára és bámulatos, azóta nem győzöm sertéseimet etetni, napról-napra jobban híznak, a mit csak ezen szernek köszönhetek, melyet bárkinek melegen ajánlok. Kérek postafordultával öt csomag sertés-tápport.

Belisće, Slavonia.

Enjlsch József, pályamester.

Fenti másolat az eredeti, egy 4 és 2 filleres bélyeggel ellátott levelezőlapra írott szöveggel azonos.

Laibach, okt. 3. (harmadik) 1901. (ezerkilencszázegyben).

Pecset.

Plantan István, cs. és k. közjegyző.

Egészséges sertésnél, akár fiatal akár öreg, elég egy csomag Dr. Trnkóczy-féle 50 filléret csak 2 korona.

Minden sertéstulajdonos tehát, hogy olcsón, gyorsan és biztosan husos, hizott, kövér, ízletes husu sertéshez jusson, vegye meg ezen szert. Kapható minden kereskedőnél, s ha nem úgy postán.

Trnkóczy gyógyszer-tárától Laibachban, Krajna

Első délmagyarországi oltárépítéset, szobrászat és aranyozó műintézet.

Ajapított 1890-ben

Van szerencsém a nagyérdemű közönség ócska tudomására hozni, hogy műtermemet kibővíttem melyben készítek új oltárokat, szobákat, tiszta képeket vászonra és pléhre festve és fából faragva émbor mában polichromizva művésziesen kidolgozva, valamint régi oltárokat újból festek, márványokat aranyozok. Régi oltárképeket kijavítok és megújítom új oltárképeket hírneves festőművészek közreműködésével helyre állítok, Jézus, Mária szobrait, Pécsi Szent Antal szobrait fából faragva és polichromizva.

Cm. 100	110	120	130	140	150
kor. 100	120	140	160	174	194

Teracotta kőmasszából polichromizva

Cm. 100	120	140	150
kor. 72	100	120	140

Olcsó árak és pontos kiszolgálásról gondos-

kedik az intézet jó hírneve

Nagy Nep. János,

Temesvár-Józsefváros.
Borász-utca 6. sz. saját házában.

Első országos műfestészeti és iparművészeti intézet.

Blaskovics BÁTORY MIHÁLY műfestész

Szabadka VII. ker., Erdő-utca 66. sz.

Templomfestés stilszerint. Gips-, márvány (stucco). — Oltárképek, oltárépítés és márványozások. Tervek, rajzok készítése, rajzok nagyítása.

Toronykeresztek aranyozása állvány nélkül.

Továbbá templommeszelés, toronyok eső által le nem mosható festéssel. Költségvetést és mintákat hérmentve.

— Oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos olcsón. — Szegényebb egyházaknak 25% engedmény!

Figyelem!!

Kath.

naptáraink megjelentek!

Terjesztésükre felkérjük igen tisztelt olvasóinkat.

PÁZMÁNEUM

nyomda és irod. vállalat
Budapest, Mária-utca 11.

Otto Frisoni-féle Köszvény-gyógyító

orvosilag kipróbált biztos hatású

gyógyszer

köszvény, csúsz és tagfájdalom ellen

Egy üveg ára 4 kor. 80 fillér.

Kapható:

Török József

gyógyszertárban,

Budapest, Király-u. 12
és Andrassy-ut 26.